

Πρωτότυπον

11. Ὡς γὰρ ὅτε κατ' ἀρχὰς εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας τὸν μέγαν ἐπέστησε φωστῆρα, πρῶτον μὲν ἐποίησε τὸ φῶς ἀπολύτως διασκεδαννύμενον, ἔπειτα τὸν τοῦτ' ἀναδεξάμενον ἡλίου δίσκον· οὕτω καὶ νῦν τὴν ἀειπάρθενον ἑαυτοῦ γεννήτριαν θείου τε καὶ ἀπορρήτου καὶ παντός τοῦ κατ' ἀρετὴν φωτός ἀπέφηνε λαμπτήρα, διακεχυμένου μὲν ὄντος πρότερον τοῖς πᾶσι τάγαθῶ, συνεληλυθότος δ' ὕστερον ὑπὲρ πάντα νοῦν καὶ λόγον ἐπ' αὐτῆς παντός τε ἀρετῆς εἴδους καὶ ὅσον αὐτῇ ὑπεραναβεβήκει. Καὶ τοίνυν ἅ πᾶσι τοῖς ἐκ τοῦ παντός αἰῶνος ἀρίστοις ἤρκεσε νειμαμένοι ἀρίστοις εἶναι, καὶ ὅσα πάντες οἱ Θεῶ κεχαρισμένοι κατὰ μέρος εἰσὶν, ἄγγελοι τε καὶ ἄνθρωποι, ταῦθ' ἅπαντα συνεληλυθῆναι καὶ μόνῃ πάντα διατελοῦσα καὶ περιττεύουσα μηδ' ὅσον εἰπεῖν, ὑπερεκχεῖ καὶ πρὸς τοὺς αὐτὴν τιμῶντας δαψιλεστάτην τὴν χάριν, αὐτὸ τε τὸ πρὸς αὐτὴν ἀνατείνεσθαι δίσκον οὐσαν τηλικούτων χαρίτων χαριζομένη, καὶ προσεπιδαψιλευομένη τὰ κρείττω δι' ἀγαθότητα. Οὐκ οὐδ' ἂν ποτ' ἐκσταίῃ τοῦ πρὸς πάντας ἀνθρώπους διακειμένου καὶ ἕλω καὶ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν λυσιτελοῦς ταύτης φορᾶς καὶ δαψιλοῦς συντελείας.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

11. Ὅπως, δηλαδή, ὅταν ἀρχικὰ ἔβαλε τὸν μεγάλο φωστῆρα στὴν ἀρχὴ τῆς ἡμέρας, πρῶτα μὲν κατεσκεύασε τὸ φῶς ἀπολύτως σκόρπιο, ἔπειτα τὸν δίσκο τοῦ ἡλίου ποὺ τὸ ἐδέχθηκε⁹, ἔτσι καὶ τώρα τὴν ἀειπάρθενη μητέρα του κατέστησε λαμπτήρα θείου καὶ ἀπορρήτου καὶ ὅλου τοῦ σχετικοῦ μὲ τὴν ἀρετὴν φωτός, ἀφοῦ πρωτύτερα τὸ ἀγαθὸ ἦταν διαχυμένο σὲ ὅλους, ἔπειτα δὲ συνῆλθε σ' αὐτὴν ὑπεράνω παντός νοῦ καὶ λόγου κάθε εἴδους ἀρετῆς καὶ ὅσο αὐτῇ ὑπερτερεῖ. Ὅσα λοιπὸν ἤρκεσαν σὲ ὅλους τοὺς ἀπὸ ἀνάκαθεν ἀρίστους, ὥστε μοιράζοντάς τα νὰ εἶναι ἀριστοὶ καὶ ὅσα ὅλοι οἱ ἐπὶ μέρους ἔχουν λάβει σὰν χάρισμα, ἄγγελοι καὶ ἄνθρωποι, αὐτὰ ὅλα ἀφοῦ τὰ συμπεριέλαβε καὶ τὰ διατηρεῖ μὲ περίσσεια ὅσο δὲν περιγράφεται, ὑπερεκχύνει πλούσια τὴν χάρι καὶ πρὸς τοὺς τιμῶντας αὐτὴν, χαρίζοντας ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ νὰ ἀνυψῶνται πρὸς αὐτὴν σὰν δίσκο μὲ τόσο μεγάλη χάρισμα καὶ ἀπὸ ἀγαθότητα προσφέροντας ἐπὶ πλέον τὰ καλύτερα. Καὶ ποτὲ δὲν θὰ παύσῃ νὰ διάκειται εὐμενῶς πρὸς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ παρέχῃ σ' ἐμᾶς αὐτὴν τὴν ὠφέλιμη προσφορὰ καὶ πλοῦσία συνεισφορὰ.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[11.] Καὶ καθὼς ὅταν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν μέγα φωστῆρα τῆς ἡμέρας ἡλίου, πρῶτον μὲν ἐδημιούργησε τὸ φῶς, εἰς τὴν πρώτην ἡμέραν διεσκορπισμένον εἰς ὅλον τὸ πᾶν, ὕστερον δὲ ἔκαμε τὸν δίσκον τοῦ ἡλίου, καὶ ἐσύναξε εἰς αὐτὸν ὅλον ἐκεῖνο τὸ διασκορπισμένον φῶς τὸ πρωτόγονον, τοιοῦτοτρόπως ἐκατασκεύασε καὶ τὴν Μητέρα του ἕνα φωστῆρα ἀκτινοβολοῦντα ἀπὸ κάθε φῶς τῶν ἀρετῶν, τὸ ὁποῖον ἦταν προτοῦ, κεχυμένον εἰς ὅλους τοὺς ἐναρέτους, καὶ ἐσύναξεν εἰς Αὐτὴν κάθε εἶδος ἀρετῆς καὶ ὅσα ἄλλα χαρίσματα τὴν ἀρετὴν ὑπερβαίνουν.

Καὶ λοιπὸν ὅσα χαρίσματα ἐμοιράσθησαν εἰς ὅλους τοὺς ἀπ' αἰῶνος Ἁγίους, καὶ ὅσα ἀξιώματα ἔλαβον ὅλοι ὁμοῦ οἱ τοῦ Θεοῦ φίλοι, τόσον ἄγγελοι ὅσον οἱ ἄνθρωποι, ὅλα αὐτὰ τὰ ἐσύναξεν ἡ Παρθένος εἰς τὸν ἑαυτὸν της, καὶ μοναχὴ ἔχει τὰ προνόμια πάντων. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ περιτεύει ἀκόμη ἀπὸ αὐτὰ τόσον ἀσυγκρίτως, ὥστε ὁποῦ ὑπερεκχεῖ εἰς ἐκείνους ὁποῦ τὴν τιμοῦν δαψιλεῖς καὶ πλουσίας τὰς χάριτας· χαρίζουσα εἰς αὐτοὺς τὸ νὰ ἀποβλέπουν εἰς Αὐτὴν ὡσὰν εἰς ἡλιακὸν δίσκον τόσων μεγάλων χαρισμάτων, καὶ ἐκβλύζουσα εἰς αὐτοὺς παντοεινὰ μεγαλυτέρας χάριτας διὰ τὴν ἰδικὴν της ἀγαθότητα· ἀλλ' οὔτε θέλει παύσει ποτὲ ἀπὸ τὸ νὰ χαρίζῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοιαύτας δωρεὰς καὶ τοιαύτην φιλόνητον διάθεσιν καὶ ἀγάπην.

Πρωτότυπον

12. Ἀλλὰ πρὸς μὲν τὴν παντὸς ἀγαθοῦ τοιαύτην ἀπιδὼν τις συστοιχίαν καὶ χορηγίαν, τοῦτ' ἐρεῖ τὴν παρθένον ἐν ἀρετῇ καὶ τοῖς κατ' ἀρετὴν ζῶσιν, ὅπερ ἐν αἰσθητῷ φωτὶ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸ ζῶσιν ἥλιος, καὶ τὸ κατ' ἐκεῖνο τὴν ἀρχὴν χρῆμα πρόγραμμα καὶ τύπον εἶναι τῶν ὕστερον τετελεσμένων ἐπ' αὐτῆς ἀπορρήτων. Εἰ δὲ πρὸς τὸν ἀνασχόντα τοῖς ἀνθρώποις ἐξαισίως ἀπὸ ταύτης ἥλιον, ὃς πάντ' ἔχει καὶ ὑπερέχει φύσει τὰ χάριτι ταύτη προσπεφυκότα· εἰ πρὸς τοῦτον μετενέγκοι τὸ τῆς διανοίας ὄμμα, οὐρανὸς εὐθύς ἢ παρθένος ἀναφανήσεται, τοσοῦτο καὶ τῶν ὑπ' οὐρανὸν καὶ τῶν ὑπὲρ τοῦτον κεχαριτωμένων θείως φανωτέραν κεκτημένη τὴν διὰ πάντων ἀγαθῶν εὐκληρίαν, ὅποσον ἡλίου μὲν οὐρανὸς μείζων, οὐρανοῦ δὲ λαμπρότερος ἥλιος.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

12. Ἀλλὰ ὅταν ἀποβλέψη κανεὶς σ' αὐτὴν τὴν συγγένεια καὶ χορηγία κάθε ἀγαθοῦ, θὰ εἰπῇ ὅτι ἡ παρθένος στὴν ἀρετὴ καὶ στοὺς ζῶντας κατ' ἀρετὴ εἶναι τοῦτο, ὅ,τι ὁ ἥλιος στὸ αἰσθητὸ φῶς καὶ στοὺς ζῶντας κάτω ἀπὸ αὐτὸ καὶ ὅτι ἐκεῖνο ποὺ συνέβηκε στὴν ἀρχὴ μὲ τὴν δημιουργία τοῦ ἡλίου εἶναι ὑπογραμμὸς καὶ τύπος τῶν ἀπορρήτων ποὺ ἔχουν γίνεαι ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν. Ἐὰν δὲ μεταφέρῃ κανεὶς τὰ μάτια τῆς διανοίας πρὸς τὸν ἥλιο ποὺ ἀνέτειλε θαυμαστώως ἀπὸ αὐτὴν στοὺς ἀνθρώπους, ὁ ὁποῖος ἔχει καὶ παραέχει ἐκ φύσεως τὰ προσδοθέντα σ' αὐτὴν κατὰ χάριν· ἐὰν λοιπὸν μεταφέρῃ σ' αὐτὴν τὰ μάτια τῆς διανοίας, ἡ παρθένος θὰ ἐμφανισθῇ ἀμέσως οὐρανὸς ποὺ ἔχει τὴν καλοτυχία δι' ὅλων τῶν ἀγαθῶν τόσο λαμπρότερη θείως ἀπὸ τοὺς κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ καὶ ἀπὸ τοὺς ὑπεράνω αὐτοῦ χαριτωμένους, ὅσο εἶναι μεγαλύτερος τοῦ ἡλίου ὁ οὐρανὸς καὶ λαμπρότερος τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἥλιος.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[12.] Πλὴν εἰ μὲν θεωρήσει τινὰς εἰς τοιαύτην παντὸς καλοῦ ἔνωση, καὶ εἰς τὴν μετάδοσιν ὅπου κάμνει εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, θέλει εἰπεῖ πὼς ἡ Παρθένος εἶναι ἀνάμεσα εἰς τὰς ἀρετὰς καὶ εἰς τοὺς ἐναρέτους, ἐκεῖνο τὸ ἴδιον ὅπου εἶναι καὶ ὁ αἰσθητὸς ἥλιος ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα φῶτα καὶ τὰ φωτιζόμενα ζῶα· καὶ πὼς ὁ τρόπος τῆς δημιουργίας τοῦ ἡλίου, ἦτον ἕνας τύπος τῶν ὕστερων γενομένων μεγαλείων τῆς Παρθένου. Εἰ δὲ καὶ ἤθελε θεωρήσῃ πρὸς τὸν ἐξ Αὐτῆς ἀνατείλαντα νοητὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἔχει φύσει, ὅσα ἡ Μήτηρ αὐτοῦ ἔχει χάριτι, παρευθύς ἢ Παρθένος θέλει φανῆ οὐρανὸς τόσον λαμπρότερος ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀγίους καὶ τοὺς ἀγγέλους, ὅσον εἶναι μεγαλύτερος ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὸν ἥλιον, καὶ ὁ ἥλιος λαμπρότερος ἀπὸ τὸν οὐρανόν.

Πρωτότυπον

13. *Τίς σου τὸ θεαυγὲς κάλλος ὑπογράψοι, Θεομητορ Παρθένε, λόγος; Οὐ γὰρ ἔστι τὰ σὰ λογισμοῖς καὶ λόγοις ὀρίζειν· πάντα γὰρ ὑπερβαίνει καὶ νοῦν καὶ λόγον. Ὑμνεῖν δ' ὁμῶς ἕξεστι σοῦ φιλανθρώπως προσιεμένης. Σὺ γὰρ καὶ χαρίτων ἀπασῶν χωρίον καὶ πλήρωμα καλοκαγαθίας παντοίας καὶ πίναξ ἔμφυχος ἀρετῆς τε καὶ χρηστότητος πάσης, ὡς μόνη πάντων ἠξιωμένη συλλήβδην τῶν τοῦ Πνεύματος χαρισμάτων, μᾶλλον δὲ καὶ τὸν ἐν ᾧ τούτων ἀπάντων οἱ θησαυροὶ μόνη παραδόξως ἐν τοῖς σπλάγχνοις ἕοικεν σχοῦσα, καὶ τούτου καταστᾶσα παράδοξος σκηνή, κἀντεῦθεν καὶ κατὰ σῶμα τούτῳ μελήσασα τοσοῦτον ἐκ βρέφους, ὡς καὶ σύσκηνον ἐξ οὔτῳ κομιδῆ παιδός σε ξένως προσέσθαι, πασῶν ἐστίαν οὔσαν ἀκίνητον ἔκτοτε δεικνύντα τῶν ἰδίων αὐτοῦ χαρίτων ἐκ τοιούτων καὶ οὔτῳ παραδόξων πραγμάτων.*

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

13. Ποιός, λόγος, Θεομητορ Παρθένε, μπορεῖ νὰ περιγράψῃ τὸ θεαυγὲς κάλλος σου; Διότι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὀρίζωνται τὰ προσόντα σου μὲ λογισμοὺς καὶ λόγους· ὅλα ὑπερβαίνουν καὶ νοῦ καὶ λόγο. Νὰ σὲ ὑμνοῦμε ὁμῶς εἶναι δυνατόν, ἐφ' ὅσον ἐσὺ τὸ δέχεσαι φιλανθρώπως. Διότι ἐσὺ εἶσαι καὶ τόπος ὅλων τῶν χαρίτων καὶ πλήρωμα παντοειδοῦς καλοκαγαθίας καὶ πίνακας ἔμφυχος κάθε ἀρετῆς καὶ χρηστότητος σὰν ἡ μόνη ἀπὸ ὅλους ἀξιωμένη ὅλων μαζὶ τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος, μᾶλλον δὲ καὶ ἡ μόνη ποῦ παραδόξως ἔλαβες ἔνοικο στὰ σπλάγχνα σου ἐκεῖνον, στὸν ὁποῖο εὐρίσκονται ὅλων τούτων οἱ θησαυροί, καὶ τούτου παράδοξη σκηνή ἔγινες, κι' ἔτσι καὶ κατὰ τὸ σῶμα τὸν ἐφρόντισες ἀπὸ βρέφος τόσο, ὥστε παραδόξως νὰ σὲ δεχθῆ καὶ ὡς σύσκηνη ἀπὸ παιδικῆ ἡλικία, δεικνύοντας ἀπὸ τότε ἀκόμη ὅτι εἶσαι ἀμετακίνητη ἐστία τῶν χαρίτων τοῦ ἀπὸ τέτοια καὶ τόσο παράδοξα πράγματα.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[13.] Ἄλλ' ὃ Θεομητορ Παρθένε, καὶ ποιὸς λόγος δύναται νὰ ἐπαινήσῃ τὸ θεῖον σου κάλλος; ἐπειδὴ τὰ ἐδικὰ σου χαρίσματα δὲν περιορίζονται ἀπὸ λόγους καὶ νοήματα, διότι ὑπερβαίνουν κάθε λόγον καὶ διάνοιαν· ὁμῶς εἶναι συγκεκριμένον εἰς ἡμᾶς νὰ σὲ ἐπαινοῦμεν, ὡσὰν ὁποῦ ἐσὺ δέχεσαι τὰ ἐγκώμια μὲ φιλανθρωπία· διατι εἶσαι πλήρωμα ὅλων τῶν χαρίτων, καὶ κάθε ἀρετῆς καὶ καλοκαγαθίας εἰκῶν ζωντανή, ἐπειδὴ καὶ ἠξιώθης νὰ κάμῃς κάτοικον μέσα εἰς αὐτὰ τὰ σπλάγχνα σου ἐκεῖνον τὸν Θεόν, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκονται ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῶν χαρίτων· ὁ ὁποῖος καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀπὸ βρέφος τοσοῦτον σὲ ἠγάπησεν, εἰς τρόπον ὅτι ἀπὸ τόσῃν νηπιώδῃ ἡλικίαν σὲ ἀπεδέχθη νὰ σὲ κάμῃ συγκάτοικόν του, καὶ νὰ σὲ δεῖξῃ τῶν ἐδικῶν του χαρίτων κατοικητήριον.

Πρωτότυπον

14. Οὕτω μειζόνων ἢ κατ' ἀνθρώπου δια πάντων ἠξίωσαι τῶν πρεσβείων, ὡς καὶ παραδόξους σχεῖν τὰς γονὰς καὶ παραδοξότεραν τὴν ἀγωγὴν καὶ παραδοξότερως ἔτ' αὐθις ὑπερβαλλόντως τὸ τεκεῖν ἀπειράνδρως, καὶ κοσμηθῆναι μὲν ἐκείναις ταῖς ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἐπαγγελίαις, τῶν σὲ δηλαδὴ τεκόντων (παρ' οὐ γὰρ τὴν ἐπαγγελίαν ἐδέξαντο, τούτῳ πάλιν αὐτοὶ σὲ τὴν ἐπαγγελθεῖσαν εὐποιούντες ἀντεπηγγείλαντο), κοσμηθῆναι δέ σε καὶ κοσμηῆσαι τὸν πάντα κόσμον ταῖς κατὰ καιρὸν ὑπερκοσμίοις ἐπαγγελίαις. Σοὶ γὰρ αὐτὸς μετὰ μικρὸν ἐπηγγέθη, παρ' οὐ καὶ δι' ὃν ἐπαγγελία τοιαύτη γέγονεν, ὡς τοῦ κατὰ σὲ τελεσθέντος τὰς ἐξ αἰῶνος τοῖς Θεοῦ φίλοις ἐπαγγελίας καὶ τὰ μεγάλα κατ' ἐποψίαν θεάματα μυστικὰς τινὰς ἐμφάσεις καὶ οἶον ἀπορρήτους ιδέας εἶναι· μόνη γὰρ ἀπάντων ἐτελείωσας θεωρίας, τὴν κοινὴν ἀπάντων ὑπερβαλομένη φύσιν τῇ πρὸς Θεὸν συναφείᾳ μὴ κατὰ τὸν ἀπόρρητον μόνον τόκον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προηγησαμένην ἐξ ἄκρας καθαρότητος πρὸς ἐκείνους κατὰ πᾶν ἀγαθὸν κοινωσίαν.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

14. Τόσο πολὺ ἔχεις ἀξιοιωθῆ μεγαλύτερα πρεσβεῖα ἀπὸ τὰ ταιριαστὰ στοὺς ἀνθρώπους καθ' ὅλα, ὥστε καὶ παράδοξη γέννησιν νὰ ἔχῃς λάβει καὶ παραδοξότερη ἀγωγή καὶ ἀκόμη παραδοξότερα τὸ νὰ γεννήσῃς χωρὶς πείρα ἀνδρός, καὶ νὰ στολισθῆς μὲν ὡς πρὸς τὴν γέννησί σου μὲ τίς ἐπαγγελίαις ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου, δηλαδὴ τοὺς γονεῖς σου (διότι αὐτοὶ ἀντιυποσχέθησαν καλῶς πράττοντας τὴν ὑπεσχημένη πάλιν σ' αὐτόν, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐδέχθησαν τὴν ἐπαγγελία), νὰ κοσμηθῆς δὲ ἐσὺ καὶ νὰ κοσμήσῃς ὅλον τὸν κόσμον μὲ τίς κατὰ καιρὸ ὑπερκόσμιαις ἐπαγγελίαις. Πραγματικὰ ἔπειτα ἀπὸ λίγο ἐπαγγέλθη σε σένα αὐτός, ἀπὸ τὸν ὁποῖο καὶ γιὰ τὸν ὁποῖο ἔγινε τέτοια ἐπαγγελία, ὥστε οἱ ἐπαγγελίαις στοὺς φίλους τοῦ Θεοῦ ἀπὸ παλαιότατα γιὰ ὅ,τι συνέβηκε μὲ σένα καὶ τὰ μεγάλα θεάματα ἐποψίας νὰ εἶναι ἀπλῶς σὰν μυστικὰς ἐμφάσεις καὶ ἀπόρρητες ιδέαι· διότι ἐσὺ μόνη ἀπὸ ὅλους ἐτελείωσας τίς θεωρίας ὅλων ξεπερνώντας τὴν κοινὴν ὅλων φύσιν μὲ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν συνάφειαν ὅχι μόνον κατὰ τὸν ἀπόρρητο τόκο, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν προηγηθεῖσα κοινωνία πρὸς ἐκείνους ἀπὸ ἄκρα καθαρότητα γιὰ κάθε ἀγαθόν.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[14.] Τόσα μεγάλα, καὶ ὑπὲρ ἄνθρωπον ἠξιώθης προνόμια, ὥστε ὅπου καὶ ἡ γέννησί σου νὰ γένη παράδοξος, καὶ ἡ ἀνατροφή σου παραδοξότερα, καὶ ὁ ἀπειράνδρος τόκος σου παραδοξότατος· καὶ ἡ μὲν ἐκ τῶν γεννητόρων σου γέννησις ἐστολίσθη μὲ τὰς ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑποσχέσεις· διατὶ καθὼς ὁ Θεὸς ὑπεσχέθη εἰς τοὺς γονεῖς σου νὰ σὲ γεννήσῃ, ἔτσι ἀντιστρόφως καὶ οἱ γονεῖς σου σὲ ὑπεσχέθησαν εἰς τὸν Θεόν. Σὺ δέ, ὦ Παρθένε, ἐστολίσθη καὶ ἐστόλισες ὅλον τὸν κόσμον μὲ τὰς οὐρανίους ὑποσχέσεις ὅπου κατὰ καιρὸν ἔλαβες. Ἐπειδὴ μετ' ὀλίγον καιρὸν ὑπεσχέθη νὰ γεννηθῆ ἀπὸ λόγου σου ὁ ἴδιος ἐκεῖνος Θεός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ διὰ τὸν ὁποῖον γίνεται κάθε ὑπόσχεσις· ὥστε ὅπου, ὅσαι ὑποσχέσεις γίνονται καὶ ἔγιναν ἐκ τοῦ Θεοῦ ἀπὸ αἰῶνος εἰς τοὺς ἐδικούς του φίλους, καὶ ὅσαι μεγάλαι ἀποκαλύψεις καὶ θεωρίαι, ὅλαι ἐστάθησαν ὡσὰν τὰ μυστικὰ αἰνίγματα τοῦ ὑπερφουῶς μυστηρίου σου. Διὰ τοῦτο ἐσὺ μοναχὴ ἐτελείωσας ὅλων τὰς θεωρίας, καὶ ἔγινες ἐπάνω ἀπὸ κάθε φύσιν, ὅχι μόνον διὰ τὸν ἀνερμήνευτον τόκον σου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν προλαβοῦσαν ἔνωσιν ὅπου ἔκαμες μὲ τὸν Θεὸν εἰς ὅλας τὰς ἀρετὰς ἀπὸ τὴν ἄκρα σου καθαρότητα.

Πρωτότυπον

15. Ἔδει δὲ ἄρα τὴν «τὸν ὠραῖον παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων» τεξομένην, καὶ αὐτὴν πᾶσιν ἐν πᾶσιν ἀπαράμιλλον ὑπάρχειν, καὶ πρὸς θαυμαστὸν οἶον παρὰ τοῦ παιδὸς διεσκευάσθαι κάλλος, ἐμφεροῦς πάντως ὑπάρξοντος ταύτῃ πρὸς ἀκρίβειαν, ὡς ἂν παῖς ἀειπαρθένου κόρης καὶ ἐκ τῆς ἐπιφαινομένης διὰ πάντων ὁμοιότητος ἐπιγινώσκοιτο καὶ πᾶς βλέπων ὀφθαλμὸς κηρύττοι τὴν κατὰ σάρκα τοῦ ἀπάτορος ἀρχήν. Πῶς γὰρ καὶ λόγον ὅλως ἔχει, τὸν τὸ σύμπαν τόδε λόγῳ καὶ συστήσαντα καὶ καλλωπίσαντα πολυειδέσι καλλοναῖς, τῇ δι' ἧς αὐτὸς τοῦτ' ἔμελλε σχήσειν κατὰ φύσιν, ἣν ἀνείληφε, μὴ πάντῃ τε καὶ πάντως μεταδοῦναι τῆς καλλοποιῦ δυνάμεως, ἧς καὶ αὐτὸς μικρὸν ὕστερον ἤδει μεταληψόμενος; Διὰ ταῦτα τοίνυν ὁ τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ κοσμῶν κρείττον ἢ κατὰ τὴν Σολομῶντος βασιλείον περιβολήν, αὐτὸς καὶ τὴν ἀφ' ἧς ἔσχε κατ' ἀνθρωπον περιβολήν παρθένον ὑπερφυῶς οὕτω διεκόσμησε, τοῖς πᾶσιν ἀπόβλεπτον ποιήσας, πάντων τε ὁμοῦ καὶ παντὸς ἐκάστου τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν θεῖον καταγώγιον τελοῦσαν, μόνην τῶν ἀνθρώπων ἐξ αἰῶνος μηδενὸς ἐλλιπῆ κατὰ μηδὲν φανείσαν, ἀλλὰ πάντας ἐν ἅπασι διενεγκοῦσαν πάνυ πολλῶ τιμι τῷ μέσῳ καὶ ὅσον οὐρανὸς

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

15. Ἐπρεπε λοιπὸν ἐκείνη πού θὰ ἐγεννοῦσε «τὸν ὠραῖο παραπάνω ἀπὸ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων»¹⁰, νὰ εἶναι καὶ αὐτὴ ἀπαράμιλλη γιὰ ὅλους σὲ ὅλα, καὶ νὰ ἐφοδιασθῇ ἀπὸ παιδικῆ ἡλικία σχεδὸν μὲ θαυμαστὸ κάλλος, πού θὰ εἶναι ὅπωςδήποτε ἀκριβῶς ταιριαστὸ σ' αὐτήν, ὥστε καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιφαινομένην σὲ ὅλα ὁμοιότητα νὰ ἀναγνωρίζεται σὰν παιδί ἀειπαρθένου κόρης καὶ κάθε ὀφθαλμὸς πού βλέπει νὰ κηρύσσει τὴν κατὰ τὴν(;) σάρκα προέλευσι τοῦ ἀπάτορος. Διότι ποιά λογικὴ θὰ εἶχε γενικῶς, αὐτὸς πού μὲ τὸν λόγο συνέστησε τοῦτο τὸ σύμπαν καὶ τὸ ἐκαλλώπισε μὲ πολυειδεῖς καλλονές, νὰ μὴ μεταδώσει ἐντελῶς καὶ ὅπωςδήποτε ἀπὸ τὴν καλλοποιὸν δύναμι, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐγνώριζε ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ μεταλάβῃ λίγο ἀργότερα, σ' ἐκείνην διὰ τῆς ὁποίας ἐπρόκειτο αὐτὸς νὰ τὸ λάβῃ κατὰ φύσιν; Γι' αὐτὸ λοιπὸν αὐτὸς πού στολίζει τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ καλύτερα ἀπὸ τὴν στολὴν τοῦ Σολομῶντος τὴν βασιλική¹¹, αὐτὸς διεκόσμησε ἔτσι ὑπερφυῶς καὶ τὴν παρθένο, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐπῆρε τὴν περιβολήν κατὰ τὸν ἀνθρωπο, καθιστώντας τὴν σὲ ὅλους περίβλεπτη, ἀφοῦ εἶναι θεῖο καταγώγιον ὅλων μαζὶ καὶ τοῦ καθενὸς χωριστὰ ἀπὸ τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ. Μόνη αὐτὴ ἀπὸ τοὺς ἀνεκαθὲν ἀνθρώπους δὲν ἐφάνηκε καθόλου σὲ τίποτε ἐλλιπῆς, ἀλλὰ ἐξεπέρασε ὅλους σὲ ὅλα ὑπερβολικὰ κατὰ πολὺ, ὅσο διαφέρει ὁ

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[15.] Ἐπρεπε δὲ βέβαια νὰ εἶναι ἀσύγκριτος εἰς ὅλα τὰ καρίσματα, καὶ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὸν υἱὸν τῆς κατὰ τὸ σῶμα ἑνα θαυμαστὸν κάλλος, καὶ μίαν ἐκπληκτικὴν ὠραιότητα, ἐκείνη ὅπου ἔμελλε νὰ γεννήσῃ τὸν ὠραῖον κάλλει παρὰ πάντας ἀνθρώπους, διὰ τὴν καὶ αὐτὸς ὁ υἱὸς τῆς ἔμελλε νὰ γένῃ ὕστερον ὁμοῖος μὲ τὴν Μητέρα του εἰς τὸ κάλλος, καὶ νὰ γνωρίζεται ὅτι εἶναι παιδίον τοιαύτης ἀειπαρθένου καὶ ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴν τοῦ προσώπου ὠραιότητα· ὥστε κάθε ἕνας βλέποντάς τον νὰ κηρύττῃ πῶς ὁ ἀπάτωρ ἔχει τοιαύτην κατὰ σάρκα Μητέρα. Ἐπειδὴ ποῖον λογαριασμὸν ἔχει, ἐκεῖνος ὅπου μὲ τὸν λόγον του ἐκαλλώπισεν ὅλον τὸ πᾶν, μὲ τόσας θαυμαστὰς ὠραιότητας, νὰ μὴ χαρίσῃ εἰς τὴν Μητέρα του κάθε ὠραιότητα, τὴν ὁποίαν ἤξευρεν, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶχε ὕστερα νὰ λάβῃ ἀπὸ αὐτὴν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα; Διὰ τοῦτο λοιπὸν ὁ Θεὸς ὅπου στολίζει τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ περισσότερον ἀπὸ τὴν βασιλικὴν πορφύραν τοῦ Σολομῶντος, αὐτὸς ἐστόλισεν ὑπερφυῶς καὶ τὴν ἄκραντον Μητέρα του, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἔλαβε καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἔνδυμα, καὶ τὴν κατεσκεύασεν ἕνα κατοικητήριον, καὶ κάθε καλοῦ χωριστὰ καὶ ὅλων ὁμοῦ τῶν καλῶν, εἰς τρόπον ὅτι μοναχὴ Αὐτὴ ἀπὸ τοὺς ἐξ αἰῶνος ἀνθρώπους νὰ μὴ φανῇ ἐλλιπῆς εἰς κανένα χάρισμα, ἀλλὰ νὰ ὑπερβαίῃ ὅλους εἰς ὅλα μὲ τόσον ἀσύγκριτον διάστημα, ὅ-

Πρωτότυπον

τῆς γῆς, ὡς καὶ ἡμῖν κατὰ τοὺς ἀστροθεάμονας πόρρωθεν οἶον ἰσταμένοις καὶ ἀτενές πρὸς τὰ κατ' αὐτὴν ὁρῶσι διαφαίνεται.

16. Καὶ τοίνυν εἰ καὶ λόγος παρὰ τοῦτο πρὸ Θεοῦ παρήχθαι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, ὅπως οὐρανοῦ καὶ γῆς καὶ τῶν ἐν τούτοις ὡς αἰσθητῶν ἀπάντων αἰσθανόμενοι καὶ διὰ τούτων ἐπὶ τὰ τῶν ἀοράτων κάλλη διαβαίνοντες τῷ νῷ τὸν κοινὸν ἀπάντων δημιουργὸν Θεὸν ὑμνοῖεν, ἀλλὰ τὴν ἡμῖν ἀρτίως ὑμνουμένην οὐ τούτου χάριν ἄν τις φαίη γεγενῆσθαι μᾶλλον, ἢ τοῦ διὰ θαύματος ἄγειν ἀναπέθειν τὸν δημιουργήσαντα τοὺς πρὸς αὐτὴν ὁρῶντας, θαῦμα θαυμάτων ἐπὶ τῆς αὐτὴν φανείσαν πολυτρόποις καλλοναῖς καὶ τοὺς οὐρανίους ὑπερλάμπουσιν φωστῆράς τε καὶ νόας. Εἰκότως· οὐ γάρ, εἰ «τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἢ πᾶσα δόξα ἔσωθεν», τὰ ἔξω καὶ περὶ αὐτὴν ἀπάδοντα, συνωδᾶ δι' ἐπικεικῶς τοῖς ἐντὸς καὶ φίλια.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

οὐρανὸς ἀπὸ τὴν γῆ, ὥστε νὰ διαφαίνεται καὶ σ' ἐμᾶς σὰν νὰ στεκώμαστε ὅπως οἱ ἀστροθεάμονες ἀπὸ μακριὰ καὶ νὰ βλέπωμε πρὸς τὰ κατ' αὐτὴν ἀτενῶς.

16. Λοιπὸν λέγεται ὅτι τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων παρήχθη ἀπὸ τὸν Θεὸν γιὰ τοῦτο ἀκριβῶς· αἰσθανόμενοι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰ εὐρισκόμενα μέσα σ' αὐτὰ ὅλα ὡς αἰσθητὰ καὶ διαβαίνοντας μὲ τὸν νοῦ διὰ μέσου αὐτῶν στὰ κάλλη τῶν ἀοράτων, νὰ ὑμνοῦν τὸν κοινὸ ὅλων δημιουργὸ Θεό. Ἄλλὰ αὐτὴ πού ὑμνεῖται τώρα ἀπὸ ἐμᾶς δὲν θὰ μπορούσε νὰ εἰπῆ κανεὶς ὅτι ἔγινε γι' αὐτὸν τὸ λόγο μᾶλλον, παρὰ γιὰ νὰ πείσῃ τοὺς βλέποντας πρὸς αὐτὴν νὰ θαυμάζου τὸν δημιουργό, ἀφοῦ αὐτὴ ἐφάνηκε μὲ πολύτροπες καλλονές ἐπάνω στὴν γῆ ὡς θαῦμα θαυμάτων καὶ ξεπερνᾷ σὲ λάμψι τοὺς οὐρανίους φωστῆρες καὶ νόες. Εὐλόγως· διότι ἂν «τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ὅλη ἢ δόξα εἶναι ἀπὸ μέσα»¹², δὲν εἶναι τὰ ἀπ' ἔξω καὶ γύρω τῆς ἀταίριαστα, ἀλλ' εἶναι δικαίως σύμφωνα.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

σον ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ τόσον μακρὰν νὰ φαίνεται εἰς ἡμᾶς τοὺς Αὐτὴν βλέποντας, καθ' ὅσον καὶ οἱ ἀστρονόμοι βλέπουν ἀπὸ τὴν γῆν τὰ οὐράνια.

[16.] Καὶ λοιπὸν ἀνίσως καὶ εἶναι λόγος, πὼς ἔκαμεν ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον διὰ τοῦτον τὸν σκοπὸν, ὥστε νὰ βλέπῃ τὰ φαινόμενα κάλλη τῶν κτισμάτων, καὶ διὰ μέσου αὐτῶν νὰ ἀναβαίνη μὲ τὸν νοῦν εἰς τὰ κάλλη τῶν ἀοράτων κτισμάτων, καὶ οὕτω νὰ δοξάζῃ τὸν τούτων δημιουργόν· ἢ Παρθένος ὅμως δὲν ἔμπορεῖ νὰ εἰπῇ τινὰς πὼς ἔγινε διὰ τοῦτο τὸ τέλος, ὅχι· ἀλλὰ μάλιστα Αὐτῆ, μὲ τὸ νὰ εἶναι θαῦμα θαυμάτων εἰς τὴν γῆν, καὶ ὑπερβαίνη τοὺς οὐρανίους φωστῆρας καὶ νόας, καταπέθει μὲ τὰς διαφορὰς αὐτῆς ὡραιότητος ἐκείνους ὅπου τὴν βλέπουσι, νὰ θαυμάζου καὶ νὰ δοξάζου διὰ μέσου αὐτῆς τὸν δημιουργόν, καὶ μὲ δίκαιον τρόπον, διατι ἀγκαλὰ καὶ ὅλη ἢ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως ἔσωθεν, ὅμως καὶ τὰ ἔξωθεν Αὐτῆς εἶναι σύμφωνα.

Πρωτότυπον

17. *Συνήσεις δ' ἐπιστήσας καὶ τοῦ Ψαλμωδοῦ προφήτου τὴν διάνοιαν πρὸς τοῦτο τείνουσαν· οὐ γὰρ ἐντός, ἀλλ' ἔσωθεν ἡ πᾶσα δόξα, ἔφη, τῆς τοῦ βασιλέως θυγατρὸς, δηλονότι φωτὸς δίκην ἔσωθεν ἐπὶ τὰ ἔξω χεομένη καὶ πᾶσι τοῖς ὀρώσι τὴν ἐντός ὡσπερ θαλαμειομένην ἐξ ἀπαθείας ἄκρας εὐπρέπειαν ὑφηγουμένη καὶ παγκάλην ὄντως οὐσαν ὑποδεικνύσα τὴν παρθενικὴν ψυχὴν. Εἰ γὰρ ὁ σώφρων Ἰωσήφ πάγκαλος προσηγόρευται δικαίως, πῶς οὐχ ἡ πάναγνος ἀξιωτάτη τοῦ προσρήματος; Πῶς δι' οὐκ ἐκείνου διοίσει τῷ παγκάλῳ, ὅποσον παρθενίας τε καὶ σωφροσύνης μεταξύ, καὶ παρθενίας τῆς ἐξ ἐφάμιλλου τοῖς ἀσωμάτοις ἰούσης, μᾶλλον δ' ὅσον σωφροσύνης ἀρετῆ καὶ χάρις πᾶσα διενήνοχε μετὰ τῆς ἀκραιφνεστάτης παρθενίας ἐνοικήσασα μιᾷ ψυχῇ; Ὡστ' Ἰωσήφ μὲν οὐ διὰ πάντων ἐφαρμόσει τοῦνομα, ἢ πάγκαλος ἴσως προσηγόρευται τὸ σῶμα μόνον, ἡ δὲ καὶ τὴν ψυχὴν ἀγαθοῦ παντὸς ἐπώνυμον καὶ ἐν πανάγνω σῶματι παγκάλην ὄντως οἰκουροῦσαν φέρει, τοῖς μὲν καθ' ἡμᾶς ὀρώσιν ὑποδεικνυμένην ἔξωθεν, τῷ δὲ διορατικῷ πνεύματι τῆς προφητείας ἐνδοθεν γινωσκομένην.*

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

17. Ὅτι τὸ καταλάβης, ἂν προσέξῃς, ὅτι καὶ τοῦ ψαλμωδοῦ προφήτη τὸ νόημα πρὸς τοῦτο κατατείνει· διότι, δὲν εἶπε ὅλη ἡ δόξα τῆς θυγατέρας τοῦ βασιλέως εἶναι μέσσα, ἀλλὰ ἀπὸ μέσσα, χυνόμενη δηλαδὴ σὰν φῶς ἀπὸ μέσσα πρὸς τὰ ἔξω, ἐξηγώντας σὲ ὅλους τοὺς παρατηρητὰς τὴν μέσσα σὰν ἀπὸ ἄκρα ἀπάθεια κλειομένη εὐπρέπεια καὶ δεικνύοντας ὅτι ἡ παρθενικὴ ψυχὴ εἶναι πραγματικὰ πάγκαλη. Ἐὰν ἀληθινὰ ὁ σώφρων Ἰωσήφ δικαίως ὠνομάσθηκε πάγκαλος¹³, πῶς δὲν θὰ εἶναι ἀξιωτάτη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἡ πάναγνη; Πῶς δὲ δὲν θὰ διαφέρει ἀπὸ ἐκείνων στὴν τέλεια ὠραιότητα, ὅσο ἀπέχει ἡ παρθενία ἀπὸ τὴν σωφροσύνη, καὶ μάλιστα παρθενία ποὺ βαδίζει ἐφάμιλλα μετὰ τὰ ἀσώματα, μᾶλλον δὲ ὅσο διαφέρει ἀπὸ τὴν σωφροσύνη ὅλη ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ χάρις ποὺ ἐνοίκησε μαζὶ μετὰ τὴν ἀκραιφνεστάτη παρθενία σὲ μιᾷ ψυχῇ; Ὡστε στὸν μὲν Ἰωσήφ δὲν θὰ ταιριάσῃ καθ' ὅλα αὐτὸ τὸ ὄνομα ἢ ἴσως ἔχει ὀνομασθῆ πάγκαλος κατὰ τὸ σῶμα μόνον· ἐκείνη δὲ ἔχει καὶ τὴν ψυχὴ ἐπώνυμη κάθε ἀγαθοῦ καὶ τὴν φέρει πάγκαλη πραγματικὰ νὰ κατοικῇ σὲ πάναγνο σῶμα, ὥστε σ' αὐτοὺς μὲν ποὺ βλέπουν σὰν ἐμᾶς νὰ ὑποδεικνύεται ἀπ' ἔξω, στὸ διορατικὸ δὲ πνεῦμα τῆς προφητείας νὰ γνωρίζεται ἀπὸ μέσσα.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[17.] Καὶ τοῦτο θέλει τὸ καταλάβης, ἀνίσως στοχασθῆς μετὰ ἐπιστάσιαν τοῦ Ψαλμωδοῦ τὴν ἔννοιαν. Ἐπειδὴ δὲν εἶπεν ἐντός, ἀλλ' ἔσωθεν ἡ δόξα τῆς θυγατρὸς τοῦ βασιλέως, ὅπου θέλει νὰ εἰπῇ, καθὼς τὸ φῶς χύνεται ἀπὸ τὰ ἔσω πρὸς τὰ ἔξω, τοιουτοτρόπως καὶ ἡ δόξα τῆς Παρθένου, ἀπὸ τὰ ἔσωθεν εἰς τὰ ἔξω χεομένη, δεικνύει εἰς ἐκείνους ὅπου τὴν βλέπουν πόσον εἶναι πάγκαλος ἡ παρθενικὴ τῆς ψυχῆ. Καὶ ἂν ὁ σώφρων Ἰωσήφ ὠνομάσθῃ δικαίως πάγκαλος, πῶς ἡ Παρθένος δὲν εἶναι ἀξιωτάτη νὰ λάβῃ τοῦτο τὸ ὄνομα; καὶ πῶς δὲν θέλει διαφέρει ἡ παρθενία ἀπὸ τὴν σωφροσύνην; καὶ παρθενία ἰσάγγελος καὶ ὁμοία μετὰ τοὺς ἀσωμάτους; ἢ διὰ νὰ εἰπῶ καλλίτερα, ὅσον διαφέρει ἀπὸ τὴν σωφροσύνην καὶ ἡ παρθενία καὶ κάθε ἄλλη χάρις καὶ ἀρετὴ. Διὰ τοῦτο εἰς μὲν τὸν Ἰωσήφ δὲν ἀρμόζει κατὰ πάντα, τό, πάγκαλος ὄνομα, ἢ ἀρμόζει κατὰ μόνον τὸ σῶμα. Ἀλλὰ ἡ Παρθένος, καὶ τὸ σῶμα πάγκαλον ἔχει καὶ τὴν ψυχὴν παγκαλεστάτην· ἡ ὁποία ψυχὴ τῆς, εἰς μὲν τὰ ἐδικὰ μας ὑλικά ὀμμάτια, γνωρίζεται ἀπὸ τὰ ἔξωθεν· εἰς δὲ τὰ προφητικὰ ὀμμάτια, ἀπὸ τὰ ἔσωθεν διακρίνεται.

Πρωτότυπον

18. Οὐ μὴν ἀλλ' οὕτως ἔχουσα τῶν τε θείων χαρισμάτων καὶ τῶν ὅσα δῶρα φύσεως ἐξ αὐτῆς, ὡς εἰπεῖν, τῆς μητρικῆς νηδύος, οὐδ' ἐπίκτητόν τιν' ἄλλην φύσιν ἑαυτῇ (οὕτω γὰρ τὰς ἐκ μαθημάτων ἕξεις ὀνομάζειν οἶμαι δεῖν) φοιτήσασα ἐς διδασκάλων εἰσηνηνοχένοι ἔγνωκεν· ἀλλὰ τὸν μὲν ἡγεμόνα νοῦν ὑπήκοον διὰ πάντων ἀποφήνασα Θεῷ, τὰς δὲ τῶν ἀνθρώπων ὑψηλήσεις κατὰ κράτος ἀπολελοιπυῖα, καὶ οὕτω τὴν ἄνωθεν σοφίαν ἄφθονον ἀνειληφυῖα, ἐν ᾧ τῆς ἡλικίας τοὺς παῖδας οἱ τεκόντες οὐχ ἐκόντας εἶναι διὰ τὸ νηπιῶδες ὑπὸ παιδοτρίβαις τίθενται καὶ γραμματισταῖς παραδιδόασιν, αὕτη ἐν ἀγίοις ἀδύτοις καθάπερ ἐν θεσπεσίοις ἀνακτόροις ἀνέκειτο Θεῷ, βασιλῆιος οἶά τις ἔμπνους θρόνος περιπεζίου παντὸς ἀνώτερος, ἀρεταῖς ὅλος ἡρμοσμένος τοιούτῃ βασιλεῖ καθεδουμένῃ πρεπούσαις.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

18. Ἐπὶ πλέον ἔχοντας ἀπὸ τὴν μητρικὴ ἀκόμη κοιλίᾳ τέτοια θεῖα χάρισμα καὶ φυσικὰ δῶρα, δὲν ἐδέχθηκε οὔτε καμμιά ἄλλη ἐπίκτητη φύσι (διότι ἔτσι νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὀνομάζωμε τὰ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους ἀποκτήματα) νὰ εἰσφέρει μέσα της φοιτώντας σὲ διδασκάλους. Ἀντίθετα, ἀφοῦ παρέδωσε στὸν Θεὸ τὸν ἡγεμονικὸ νοῦ ὡς ὑπήκοο σ' ὅλα, ἐγκατέλειψε δὲ τελείως τὰ διδάγματα τῶν ἀνθρώπων, κι' ἔτσι ἐδέχθηκε ἀφθονη τὴν ἀπὸ ἄνω σοφία, στὸ σημεῖο τῆς ἡλικίας ποὺ οἱ γονεῖς τοποθετοῦν τὰ παιδιὰ χωρὶς τὴν θέλησί τους ὡς νήπια κάτω ἀπὸ τὴν καθοδήγησι νηπιαγωγοῦ καὶ τὰ παραδίδουν σὲ γραμματοδιδασκάλους, αὐτὴ παρακάθεται μαζί με τὸν Θεὸ σὲ ἅγια ἄδυστα σὰν σὲ θεσπέσια ἀνάκτορα, ὡς βασιλικὸς ἔμπνους θρόνος ἀνώτερος ἀπὸ κάθε ἔδρα, στολισμένος ὀλόκληρος με ἀρετὲς ποὺ πρέπουν σὲ τέτοιον βασιλεῖα ποὺ κάθεται σ' αὐτόν.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[18.] Τοιαῦτα δὲ φυσικὰ καὶ θεῖα χάρισμα ἔχουσα ἡ Παρθένο ἀπὸ αὐτὴν τὴν κοιλίαν τῆς μητρός της, δὲν ἠγάπησε νὰ ἀποκτήσῃ καὶ κανένα ἐπίκτητον χάρισμα, δηλαδὴ τέχνας καὶ μαθήματα· ἀλλὰ τὸν μὲν ἡγεμόνα της νοῦν, τὸν ἔκαμε τελείως ὑπήκοον εἰς τὸν Θεόν· τὰς δὲ διδασκαλίας τῶν ἀνθρώπων ὀλοκλήρως παραιτήσασα, τὴν ἄνωθεν σοφίαν ἔλαβε πλουσίαν. Διὸ καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν οἱ γονεῖς βάλλουσι τὰ παιδιὰ εἰς τὸν διδάσκαλον στινικῶς, ἡ Παρθένο ἀφιερῶθη παρὰ τῶν γονέων της εἰς τὸν Θεόν, μέσα εἰς αὐτὰ τὰ ἅγια τῶν ἀγίων, ὡσὰν μέσα εἰς θεῖα βασίλεια ἓνας ἔμπνους καὶ βασιλικὸς θρόνος, ὑψηλότερος ἀπὸ κάθε χαμερπὲς πρᾶγμα, καὶ ὅλος κατασκευασμένος ἀπὸ τὰς ἀρετὰς ἐκείνας, ὅπου ἔπρεπαν εἰς τὸν ἐπ' αὐτοῦ μέλλοντα ἀναπαυθῆναι βασιλεῖα Θεόν.

Πρωτότυπον

19. Ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔδει προκείσθαι πᾶσιν ὀφθαλμοῖς τὸν ἔμψυχον τοῦτον τοῦ παμβασιλέως θάλαμον, ὡς καὶ τὰ λόγια συμμαρτυρεῖ τὸν Θεὸν λέγοντα φῶς οἰκεῖν ἀπρόσιτον, ταῦτό δ' εἰπεῖν ἀθέατον· ἐπεὶ τοίνυν οὐκ ἔδει θεατὴν ὅλως ἔχειν τὴν τοῦ βίου ἀγωγὴν τὸ σκῆνωμα, ὃ κατεσκήνωσεν ἐπὶ γῆς ὁ Ὑψιστος, διὰ τοῦτο τὰ τῶν ἁγίων ἅγια, τὸ σκῆνωμα τοῦ θείου ὀνόματος, ὡς ὁ Δαβὶδ φησιν, εἰς ἐνδιαίτημα ἐκ βρέφους εὐθὺς ἐφέιται τῇ μητροπαρθένῳ. Ποῦ γὰρ καὶ πρεπωδέστερον τὴν ὄντως ἁγίαν τῶν ἁγίων κατοικεῖν; Ποῦ δ' ἀλλαχού κρείττον τὴν ὄντως τοῦ Θεοῦ πῆγνυσθαι σκηνήν; Πῶς δ' οὐκ ἂν δεόντως ἐπ' αὐτῆς τῆς τυπικῆς ἢ ἀληθῆς ἐπιτέθειται σκηνή; σκηνή, ἐν ἧ κατεσκήνωσεν ὁ παντὸς τοῦ ὄντος ὑπεριδρυμένος, ὁ ἀληθινὸς βασιλεὺς, ὁ τῶν βασιλευόντων δεσπότης, ὁ τὴν θαυμαστὴν καὶ ποικίλην ἐναψάμενος ἀλουργίδα κτιστῆ καὶ ἀκτίστῳ συνεξυφασμένην φύσει· σκηνή οὐ μετὰλλων φανότησι λαμπρυνομένη, ἀλλὰ λογικῶν χαρίτων γέμουσα· σκηνή οὐκ ἀσωμάτων τύπους ἢ σωματικῶν ἐμπεριέχουσα τύπων ἀπαρχάς, ἀλλ' ἐν ἑαυτῇ φέρουσα νοερᾶς καθαρότητος ὑπερφυεῖς καὶ ἀπορρήτους ἀστραπάς, τὴν θεοειδῆ γνώμην, τὴν θεοτερπῆ τῆς

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

19. Ἐπειδὴ δηλαδὴ ὁ ἔμψυχος τοῦτος θάλαμος τοῦ παμβασιλέως δὲν ἔπρεπε νὰ εὐρίσκεται ἐμπρὸς σὲ ὅλους τοὺς ὀφθαλμούς, ὅπως ἐπιβεβαιώνουν καὶ τὰ λόγια ποὺ λέγουν ὅτι ὁ Θεὸς οἰκεῖ ἀπρόσιτο φῶς¹⁴, δηλαδὴ ἀθέατο· ἐπειδὴ λοιπὸν δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχη ὅλη τὴν διαγωγὴ τοῦ βίου του ἀπὸ ὅλους θεατὴ τὸ σκῆνωμα, στὸ ὁποῖο κατασκήνωσε ἐπάνω στὴν γῆ ὁ Ὑψιστος, γι' αὐτὸ ποθοῦνται ἀπὸ τὴν μητροπάρθενο εὐθὺς ἀμέσως ἀπὸ τὴν βρεφικὴ ἡλικία ὡς ἐνδιαίτημα τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, τὸ σκῆνωμα τοῦ θείου ὀνόματος, ὅπως λέγει ὁ Δαβίδ¹⁵. Διότι ποῦ θὰ ἦταν ταιριαστότερο νὰ κατοικήσῃ ἢ ἀληθινὰ ἁγία τῶν ἁγίων; Ποῦ ἀλλοῦ θὰ ἦταν καλύτερο νὰ στηθῆ ἢ ἀληθινὴ σκηνή τοῦ Θεοῦ; Πῶς δὲν ἔχει τοποθετηθῆ σωστά ἢ ἀληθινὴ σκηνή ἐπάνω σ' αὐτὴν τὴν τυπικῆ; ἢ σκηνή, στὴν ὁποία κατασκήνωσε ὁ ἐγκατεστημένος ὑπεράνω ὅλου τοῦ ὄντος, ὁ ἀληθινὸς βασιλεὺς, ὁ δεσπότης τῶν βασιλευόντων, αὐτὸς ποὺ ἐφόρεσε τὴν θαυμαστὴ καὶ πολύχρωμη ἀλουργίδα ποὺ ἔχει συνυφανθῆ μὲ τὴν κτιστῆ καὶ ἄκτιστη φύσι, ἢ σκηνή ποὺ λαμπρύνεται ὄχι μὲ τὴ λάμψι μετὰλλων, ἀλλ' εἶναι γεμάτη μὲ λογικὰ χαρίσματα, ἢ σκηνή ποὺ δὲν περιέχει τύπους ἀσωμάτων ἢ ἀπαρχές σωματικῶν τύπων, ἀλλὰ φέρει μέσα τῆς ὑπερφυεῖς καὶ ἀπόρρητες ἀστραπές νοερᾶς καθαρότητος, τὴν θεοειδῆ γνώμη, τὴν θεά-

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

[19.] Διότι δὲν ἦτον πρέπον νὰ εἶναι ἐμπρὸς εἰς τὰ ὀμμάτια ὁ ἔμψυχος θάλαμος τοῦ παμβασιλέως, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἀθεώρητος, καθὼς εἶναι ἀθεώρητον καὶ ἀπλησίαστον καὶ τὸ φῶς ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον κατοικεῖ ὁ Θεός, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον, «ὁ μόνος ἔχων ἀθανασίαν φῶς οἰκῶν ἀπρόσιτον». Ὅθεν ἐπειδὴ δὲν ἔπρεπε νὰ ἔχη κανένα θεατὴν τῆς ζωῆς τῆς τὸ σκῆνωμα τὸ ἅγιον, εἰς τὸ ὁποῖον κατεσκήνωσεν ἐπὶ γῆς ὁ ὕψιστος Θεός, διὰ τοῦτο ἐδόθησαν εἰς τὴν Μητροπάρθενον ταύτην ἐκ βρέφους διὰ κατοικίαν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, τὰ ὁποῖα ἦτον σκῆνωμα τοῦ θείου ὀνόματος κατὰ τὸν θεῖον Δαβίδ. Διὰ τὸ ποῦ ἀλλοῦ ἦτον ἀρμοδιώτερον νὰ πηχθῆ ἢ ὄντως σκηνὴ τοῦ Θεοῦ, εἰ μὴ ἐπάνω εἰς τὴν σκηνὴν τὴν τυπικὴν, σκηνὴ εἰς τὴν ὁποῖαν κατεσκήνωσεν ὁ πάσης οὐσίας ἀνώτερος ἀληθινὸς βασιλεὺς καὶ τῶν βασιλευόντων Δεσπότης; ὁ φορέσας τὴν θαυμαστὴν καὶ πολυποίκιλον ἀλουργίδα, ἧς ἐξυφάνθη ἀπὸ φύσιν κτιστὴν καὶ ἄκτιστον; σκηνὴ ὁποῦ δὲν ἔλαμπεν ἀπὸ λαμπρότητα χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου, ἀλλὰ ἀπὸ νοητὰς χάριτας· σκηνὴ ὁποῦ δὲν περιέχει τῶν ἀσωμάτων Χερουβὶμ, ἢ τῶν σωματικῶν τύπων τὰς ἀπαρχάς, ἀλλὰ φέρει εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆς νοερᾶς καθαρότητος, ὑπερφυσικὰς ἀστραπάς· δηλαδὴ τὴν θεοειδῆ γνώμην, τὴν θεοτερπῆ τῆς παρθενίας αἴγλην, καὶ ὅλων τῶν καλῶν τὰς θεοπρεπεῖς λαμ-

Πρωτότυπον

παρθενίας αἴγλην, τὰς θεοπρεπεῖς συμπάντων ἀγαθῶν ἀγλαΐας, καὶ ἴν' ἔτι συνελὼν εἶπω, τὸν ὄντως Θεοῦ τόπον τοῦ πάντα συνέχοντος;

20. Διὰ ταύτην ἄρα, τοῦ Θεοῦ χωρίον ἔμπνουν ἐσομένην προορῶν, τὴν σκηνὴν ἐκείνην ἤγειρεν ὁ Μωϋσῆς, καὶ ταύτης ἕνεκα τὰ ἄδυστα ἐκείνα προητοίμασε, καὶ τὰ ἐσόμενα ταύτη μαθῶν ὑπὸ Θεοῦ τῶν καθ' ὑπερβολὴν ὑπερχόντων προσημάτων ἠξίωσεν αὐτά, τὴν ἐκ πρώτης ὡς εἰπεῖν τριχὸς ἐξηλλαγμένην καὶ πάνθ' ὑπερβάλλουσαν ἀξίαν ταύτης ἔργω τε καὶ λόγῳ τοῖς πᾶσι προδεικνύς. Οὐ τῷ τρόπῳ δὲ μόνον τὸν τόπον προπεπωδέστατον ἄνωθεν ἢ θεόπαις Παρθένος ἔσχεν ἑαυτῇ, τὴν ἀξίαν λαχοῦσα τοῦ σκηνώματος ὑπερανωμισμένην πάντων, ὥσπερ καὶ τῷ τοῦ ἥθους ἀξιώματι πάντας ὑπεραναβέβηκεν, ἀλλὰ καὶ τεκμήριον ἐναργές προῦβάλλετο τοῦ κατ' αὐτὴν ἐσομένου μεγίστου μυστηρίου· τὸν γὰρ μόνῳ Θεῷ ἀποκεκληρωμένον τόπον, καὶ ὃς εἰς διατριβὴν ἀφωσίωτο αὐτῷ, καὶ ὅθεν Μωσῆ καὶ Ἀαρῶν καὶ τοῖς μετ' ἐκείνους κατ' ἐκείνους τὴν ἀξίαν ἐκ μακρῶν διαλειμμάτων προσιοῦσιν ἐχρημάτιζε, καὶ οὐ οἰκεῖν μεταξὺ καὶ τῶν χρηματισμῶν ἐκείνων ἀδιαλείπτως ἐπιστεύετο, τοῦτον εἰς διατριβὴν οἰκεῖαν ἐπ' ἐν-αυτῶν οὐκ ὀλίγας περιόδους ἢ θεόπαις αὐτῆ παραδόξως εἰληφύια, πᾶσι τοῖς νοῦν ἔχουσιν ἐδείκνυ καὶ προανεκήρυττεν ἐσομένη πάντως

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

ρεστη αἴγλη τῆς παρθενίας, τὶς θεοπρεπεῖς λάμψεις ὅλων τῶν ἀγαθῶν, καὶ γιὰ νὰ ὁμιλήσω συντομώτερα, τὸν ἀληθινὸν τόπο τοῦ Θεοῦ ποῦ συνέχει τὰ πάντα;

20. Γι' αὐτὴν προφανῶς, προβλέποντας ὅτι θὰ γίνη ἔμψυχος τόπος τοῦ Θεοῦ, ἤγειρε ἐκείνην τὴν σκηνὴν ὁ Μωϋσῆς καὶ χάριν αὐτῆς προετοίμασε ἐκεῖνα τὰ ἄδυστα καί, ἀφοῦ ἔμαθε ἀπὸ τὸν Θεὸ ὅσα θὰ τῆς συμβοῦν, τὰ ἀξίωσε τῶν κατ' ἐξοχὴν ἀνωτέρων ἐπωνυμιῶν ἔτσι ἔδειξε ἀπὸ πρὶν σὲ ὅλους μὲ ἔργο καὶ λόγῳ τὴν ἀλλοιώτικη καὶ ὑπερβολικὴ ἀπὸ βρεφικῆ ἡλικίας ἀξία της. Ὅχι δὲ μόνον μὲ τὸν τρόπο ἐπῆρε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τὸν τόπο καταλληλότατο ἢ θεόπαις Παρθένος, ἀφοῦ ἐπῆρε τὸ ἀνώτερο ἀπὸ ὅλα ἀξίωμα τοῦ σκηνώματος, καθὼς ὑπερέβαλλε ὅλους κατὰ τὴν ἀξία τοῦ ἥθους, ἀλλὰ καὶ ἐπρόβαλε καθαρὴ ἀπόδειξη περὶ τοῦ μυστηρίου ποῦ θὰ συνέβαινε σ' αὐτὴν. Διότι ἢ θεόπαις αὐτῆ ἔλαβε παραδόξως τὸν τόπο ποῦ ἦταν ξεχωρισμένος γιὰ μόνον τὸν Θεό, ποῦ ἦταν ἀφιερωμένος σ' αὐτὸν γιὰ κατοικήσι, ἀπὸ ὅπου ὁ Θεὸς ἐχρησιμοδοτοῦσε στὸν Μωϋσῆ καὶ τὸν Ἀαρῶν καὶ στοὺς διαδόχους των κατὰ τὸ ἀξίωμα, καθὼς ἐπλησίαζαν κατὰ μακρὰ διαλείμματα, καὶ ὅπου ἐπιστευόταν ὅτι κατοικεῖ καὶ στὰ ἐνδιάμεσα ἐκείνων τῶν χρηματισμῶν ἀδιαλείπτως· αὐτὸν λοιπὸν τὸν τόπο ἀφοῦ ἔλαβε ἢ θεό-

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

πρότητας, καὶ διὰ νὰ εἰπῶ μὲ συντομίαν σκηνὴ ὅπου περιέχει τὸν ἀληθινὸν τόπον τοῦ Θεοῦ, ὅπου συγκρατεῖ τὰ πάντα;

[20.] Καὶ λοιπὸν διὰ ταύτην τὴν παρθένον, ὅπου ἔμελλε νὰ γένη χωρίον ἔμψυχον τοῦ Θεοῦ, προβλεπτικῶς ὁ Μωϋσῆς κατεσκεύασεν ἐκείνην τὴν ἄψυχον σκηνὴν, καὶ διὰ ταύτην προητοίμασε τὰ ἅγια τῶν ἁγίων· καὶ μαθῶν παρὰ τοῦ Θεοῦ τὰ μέλλοντα ταύτης μυστήρια, ὠνόμασε αὐτὰ μὲ τέτοια ἅγια καὶ ὑψηλὰ ὀνόματα, καὶ προλαβὼν ἔδειξεν εἰς ὅλους ἔργῳ καὶ λόγῳ τὴν ἀπὸ βρέφους ὑπερβολικὴν ἀξίαν τῆς παρθένου. Ἡ δὲ παρθένος ὅχι μόνον εὔρεν τὸν τόπον ὅμοιον μὲ τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀξίαν της, ἀλλὰ διὰ τοῦ τόπου ἐφανέρωνεν ἀκόμην καὶ ἓνα σημεῖον τοῦ μέλλοντος αὐτῆς μεγάλου μυστηρίου. Διὰ τὸν τόπον ἐκείνον ὅπου ἦτον ἀφιερωμένος εἰς μόνον τὸν Θεόν, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ἐπιστεύετο ἀπὸ ὅλους νὰ κατοικῆ παντοτινά, καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐσυνωμίλει μὲ τὸν Μωϋσῆ καὶ Ἀαρῶν καὶ τοὺς ὁμοίους των μερικὲς φορές, αὐτὸν τὸν ἴδιον τόπον ἢ Παρθένος Μαρία ἔλαβεν εἰς κατοικίαν ἐδικὴν της ἐν διαστήματι πολλῶν χρόνων, καὶ μὲ τοῦτο ἐπροκήρυττεν εἰς κάθε φρόνιμον πὼς θέλει γένει ἐξάπαντος ἀληθινὴ κατοικία τοῦ Θεοῦ, καὶ ἓνα ἰλαστήριον ἀσυγκρίτως καλλίτερον ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ ἰλα-

Πρωτότυπον

ἀληθῆς ἐστία καὶ διατριβὴ Θεοῦ καὶ ἰλαστήριον ἐκείνου κρείττον ἀσυγκρίτως καὶ θεοτερπές ταμεῖον τῆς κορυφαίας ἀκρότητος τῶν μυστηρίων τοῦ Πνεύματος.

Ἀπόδοσις Π.Κ. Χρήστου

παῖς γιὰ ἐγκατάστασι γιὰ ὄχι ὀλίγα χρόνια, ἐδείκνυε σὲ ὅλους ὅσοι ἔχουν νοῦ καὶ προεκήρυττε ὅτι πάντως θὰ εἶναι ἀληθινὴ ἐστία καὶ διατριβὴ τοῦ Θεοῦ καὶ ἰλαστήριον ἐκείνου ἀσυγκρίτως καλύτερον καὶ θεοτερπές ταμεῖο τῆς κορυφαίας ἀκρότητος τῶν μυστηρίων τοῦ Πνεύματος.

Ἀπόδοσις Ὁσίου Νικοδήμου Ἀγιορείτου

στήριον, καὶ ἓνα θεοτερπές ταμεῖον τῶν πλεον ὑψηλοτέρων μυστηρίων τοῦ Πνεύματος.

[Κείμενον: Μέρος Γ' §§ 21-30](#)

Ὑποσημειώσεις εἰς Μέρος Β': §§ 11-20

9. Γεν. α' 3, 16.
10. Ψαλμ. μδ' 3.
11. Ματθ. ζ' 28· Λουκᾶ ιβ' 27.
12. Ψαλμ. μδ' 14.
13. Γεν. λθ' 6.
14. Α' Τιμ. ζ' 16.
15. Ψαλμ. ογ' 7.